

ร่างพระราชบัญญัติ

สิทธิชุมชนในการจัดการที่ดิน และทรัพยากรธรรมชาติ

ในรูปแบบโฉนดชุมชน พ.ศ.

สารบัญ

	หน้า
บันทึกวิเคราะห์สรุปสาระสำคัญ ของร่างพระราชบัญญัติสิทธิชุมชนในการจัดการที่ดินและทรัพยากรธรรมชาติ ในรูปแบบโฉนดชุมชน พ.ศ.	๑
ร่างพระราชบัญญัติสิทธิชุมชนในการจัดการที่ดินและทรัพยากรธรรมชาติ ในรูปแบบโฉนดชุมชน พ.ศ.	๔
หมวด ๑ คณะกรรมการโฉนดชุมชน	๖
หมวด ๒ สำนักงานโฉนดชุมชน	๘
หมวด ๓ สิทธิในการจัดการโฉนดชุมชนในที่ดินของรัฐ	๙
หมวด ๔ การสนับสนุนชุมชนในการจัดการโฉนดชุมชนในที่ดินเอกชน	๑๒
หมวด ๕ การเพิกถอนโฉนดชุมชน	๑๓
หมวด ๖ พนักงานเจ้าหน้าที่	๑๔
หมวด ๗ บทกำหนดโทษ	๑๔
บทเฉพาะกาล	๑๔

บันทึกวิเคราะห์สรุปสาระสำคัญ
ของร่างพระราชบัญญัติสิทธิชุมชนในการจัดการที่ดินและทรัพยากรธรรมชาติในรูปแบบโฉนดชุมชน
พ.ศ.

๑. เหตุผลและความจำเป็นในร่างพระราชบัญญัติ

เหตุผลในการตราพระราชบัญญัตินี้ ประเทศไทยประสบปัญหาในเรื่องทรัพยากรที่ดินที่สำคัญ ๓ ประการ คือ ปัญหาข้อพิพาทเรื่องกำหนดแนวเขตที่ดินของรัฐซึ่งส่งผลกระทบต่อประชาชน ปัญหาการไร้ที่ดินทำกิน หรือมีที่ดินทำกินไม่เพียงพอของเกษตรกรและคนยากจน และปัญหาการกระจุกตัวของที่ดินและการปล่อยที่ดินทิ้งร้างอันเป็นการสะท้อนให้เห็นถึงความเหลื่อมล้ำและความไม่เป็นธรรมในการถือครองที่ดิน ทั้งนี้ ที่ผ่านมารัฐบาลพยายามดำเนินการแก้ไขปัญหาดังกล่าว เช่น การตราพระราชบัญญัติจัดที่ดินเพื่อการครองชีพ พ.ศ. ๒๕๑๑ พระราชบัญญัติการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม พ.ศ. ๒๕๑๘ ฯลฯ แต่การดำเนินการกลับมุ่งเน้นการนำที่ดินของรัฐไปจัดสรรแก่ประชาชนเท่านั้นโดยมิได้แก้ไขปัญหาการถือครองที่ดินทั้งระบบ ด้วยเหตุดังกล่าว เครือข่ายประชาชนที่เดือดร้อนได้เรียกร้องให้รัฐบาลดำเนินการแก้ไขปัญหาดังกล่าวอย่างต่อเนื่อง

ต่อไปในปี พ.ศ. ๒๕๕๐ สมัยนายอภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ เป็นนายกรัฐมนตรี ได้ดำเนินการจัดตั้งสำนักงานโฉนดชุมชนขึ้นในสำนักนายกรัฐมนตรี และได้ออกระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการจัดให้มีโฉนดชุมชน พ.ศ. ๒๕๕๓ เพื่อกำหนดให้มีคณะกรรมการกลางทำหน้าที่ในการประสานงานระหว่างหน่วยงานของรัฐ เจ้าของที่ดิน ชุมชนและประชาชน เพื่อดำเนินการขออนุญาตให้เป็นไปตามกฎหมายและหลักเกณฑ์ที่คณะกรรมการตามระเบียบนี้กำหนดและเมื่อมีการเปลี่ยนแปลงรัฐบาลโดยมีนางสาว ยิ่งลักษณ์ ชินวัตร เป็นนายกรัฐมนตรี ก็มีการดำเนินการจัดให้มีโฉนดชุมชนอย่างต่อเนื่อง โดยได้อออกระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการรับรองและเสริมสร้างสิทธิชุมชนในการจัดการที่ดินของชุมชน พ.ศ. ๒๕๕๕ โดยข้อมูล ณ วันที่ ๓๐ เมษายน พ.ศ. ๒๕๕๕ มีชุมชนที่ยื่นขอดำเนินการโฉนดชุมชนจำนวน ๔๔๐ ชุมชน ๖๓,๐๓๑ ครัวเรือน และคณะกรรมการประสานงานเพื่อจัดให้มีโฉนดชุมชน (ปจช.) เห็นชอบให้ดำเนินงานโฉนดชุมชนไปแล้ว ๕๕ ชุมชน แต่ดำเนินการได้เป็นรูปธรรมเพียง ๔ ชุมชน

อย่างไรก็ตาม การดำเนินการจัดโฉนดชุมชนเพื่อแก้ไขปัญหาข้อพิพาทในที่ดินของรัฐโดยใช้ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการจัดให้มีโฉนดชุมชน พ.ศ. ๒๕๕๓ และระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการรับรองและเสริมสร้างสิทธิชุมชนในการจัดการที่ดินของชุมชน พ.ศ. ๒๕๕๕ และการแก้ปัญหาการขาดแคลนที่ดินทำกินและการเข้าไม่ถึงที่ดินของเกษตรกรรายย่อยและผู้ยากจน ยังคงประสบปัญหาและอุปสรรคหลายด้าน เนื่องจากเป็นเพียงกฎหมายระดับรอง การแก้ปัญหาเรื่องการจัดการที่ดินเกี่ยวข้องกับหน่วยงานและกฎหมายหลายฉบับ เครือข่ายภาคประชาชนที่เดือดร้อน จึงได้เสนอให้มีการตรากฎหมายว่าด้วยโฉนดชุมชน

๒. สาระสำคัญของร่างพระราชบัญญัติฉบับนี้

๒.๑ โครงสร้างกฎหมายแบ่งเนื้อหาสาระสำคัญของร่างพระราชบัญญัตินี้ ออกเป็น ๗ หมวด ดังนี้

หมวด ๑ คณะกรรมการโฉนดชุมชน

หมวด ๒ สำนักงานโฉนดชุมชน

หมวด ๓ สิทธิในการจัดการโฉนดชุมชนในที่ดินของรัฐ

หมวด ๔ การสนับสนุนในการจัดการโฉนดชุมชนในที่ดินเอกชน

หมวด ๕ การเพิกถอนโฉนดชุมชน

หมวด ๖ พนักงานเจ้าหน้าที่

หมวด ๗ บทกำหนดโทษ

๒.๒ บทนิยาม กำหนดบทนิยามศัพท์ต่างๆที่สำคัญเพื่อความชัดเจนในการบังคับใช้กฎหมาย (ร่างมาตรา๔) ดังนี้

- บทนิยามคำว่า “หน่วยงานของรัฐ” กำหนดให้สอดคล้องกับนิยามทั่วไป
- บทนิยามคำว่า “ที่ดินของรัฐ” กำหนดให้สอดคล้องกับความหมายตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์นอกจากนี้เพื่อความชัดเจนยังให้รวมถึงที่ดินหวงห้ามไว้ตามกฎหมายเฉพาะด้วย
- บทนิยามคำว่า “ทรัพยากรธรรมชาติ” กำหนดให้สอดคล้องกับชื่อร่างพระราชบัญญัติโดยให้หมายความว่าเป็นสิ่งที่เกิดขึ้นเองตามธรรมชาติเช่นที่ดินป่าไม้แม่น้ำทะเลพันธุ์พืชต่างๆ
- บทนิยามคำว่า “โฉนดชุมชน” กำหนดให้สอดคล้องสิทธิที่ให้ชุมชนร่วมกันบริหารจัดการครอบครองดูแลรักษาและใช้ประโยชน์ในที่ดินรวมทั้งกำหนดให้สอดคล้องกับรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยด้วย
- บทนิยามคำว่า “ชุมชน” เพื่อความชัดเจนกำหนดให้กลุ่มประชาชนที่รวมตัวกันโดยมีวัตถุประสงค์ร่วมกันเพื่อการจัดการด้านเศรษฐกิจสังคมและวัฒนธรรมรวมทั้งการมีส่วนร่วมในการดูแลรักษาและใช้ประโยชน์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างสมดุลและยั่งยืนและมีการวางระบบบริหารจัดการและการแสดงเจตนาแทนกลุ่มได้
- บทนิยามคำว่า “พนักงานเจ้าหน้าที่” เพื่อความชัดเจนเนื่องจากหมวด ๖ กำหนดให้พนักงานเจ้าหน้าที่มีอำนาจเข้าไปในที่ดินที่ชุมชนได้รับสิทธิในการจัดการที่ดินและทรัพยากรธรรมชาติเพื่อติดตามตรวจสอบรวมทั้งปฏิบัติการตามพระราชบัญญัตินี้และเป็นพนักงานตามประมวลกฎหมายอาญาด้วย

๒.๓ ให้มีคณะกรรมการโฉนดชุมชน (หมวดที่ ๑)

มีอำนาจหน้าที่ในการกำหนดนโยบาย เป้าหมาย และมาตรการเกี่ยวกับโฉนดชุมชนเพื่อเสนอต่อคณะรัฐมนตรีพิจารณาให้ความเห็นชอบ กำหนดระเบียบหลักเกณฑ์และวิธีการในการตรวจสอบและพิจารณาความเหมาะสมของชุมชนที่อาจอนุญาตให้ได้รับโฉนดชุมชน ติดตามและประเมินผลการดำเนินงานของชุมชนให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่คณะกรรมการกำหนด พิจารณาให้ความเห็นชอบในการอนุญาตให้ชุมชนได้รับโฉนดชุมชนหรือการเพิกถอนโฉนดชุมชนให้เป็นไปหลักเกณฑ์วิธีการและเงื่อนไขตามที่กำหนดในกฎกระทรวง ส่งเสริมและสนับสนุนให้ชุมชนมีศักยภาพ และความพร้อมในการจัดการที่ดินและทรัพยากร ธรรมชาติ รวมทั้งการดูแลรักษาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างต่อเนื่อง ติดตามการปฏิบัติงานของหน่วยงานของรัฐเพื่อให้เป็นไปตามนโยบายเป้าหมายและมาตรการเกี่ยวกับสิทธิชุมชนในการจัดการที่ดินและทรัพยากรธรรมชาติ มาตรการในการป้องกันการบุกรุกที่ดินของรัฐ วินิจฉัยข้อพิพาทเกี่ยวกับการใช้อำนาจหรือสิทธิหน้าที่ตามพระราชบัญญัติ คำวินิจฉัยของคณะกรรมการถือเป็นที่สุด เสนอความเห็นต่อคณะรัฐมนตรีเพื่อพิจารณาและมีมติ ในกรณีที่ปรากฏว่าหน่วยงานของรัฐไม่ปฏิบัติตามนโยบาย และมาตรการตามข้อเสนอแนะคณะรัฐมนตรี ให้มีการตรากฎหมาย การปรับปรุงและแก้ไขเพิ่มเติมกฎหมายกฎระเบียบข้อบังคับเกี่ยวกับสิทธิในการจัดการที่ดินและทรัพยากรธรรมชาติ

การกำหนดจำนวน การสรรหา คุณสมบัติ หลักเกณฑ์ การแต่งตั้ง วาระการดำรงตำแหน่ง การพ้นจากตำแหน่ง การประชุมของคณะกรรมการ อำนาจแต่งตั้งคณะอนุกรรมการ สิทธิในการได้รับค่าตอบแทน (ร่างมาตรา ๖ ถึง มาตรา๑๔)

๒.๔ ให้มีสำนักงานโฉนดชุมชน

กำหนดอำนาจหน้าที่รับผิดชอบงานด้านธุรการของคณะกรรมการและกิจการต่างๆ ที่เกี่ยวกับงานของคณะกรรมการ ดำเนินการรับคำขอโฉนดชุมชนตรวจสอบคำขอเอกสารหรือหลักฐานของชุมชนหรือ

ประสานงานกับหน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้อง เพื่อเสนอคณะกรรมการพิจารณาคำขอโฉนดชุมชน ประสานงานกับหน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องและชุมชนรวมทั้งองค์กรอื่นที่เกี่ยวข้องในการดำเนินการให้เป็นไปตามมติของคณะกรรมการ การติดตามประเมินผลการดำเนินงานของชุมชนที่ได้รับโฉนดชุมชน ตลอดจนการรายงานคณะกรรมการเกี่ยวกับผลการดำเนินงานของชุมชนและปัญหาที่พบสนับสนุนงบประมาณ ในการจัดการที่ดินและทรัพยากรธรรมชาติของคณะกรรมการชุมชนตามหลักเกณฑ์ วิธีการและเงื่อนไขที่คณะกรรมการประกาศกำหนดจัดให้มีฐานข้อมูลชุมชนและที่ดินที่ชุมชนยื่นคำขอและได้รับอนุญาตหรือถูกเพิกถอนโฉนดชุมชน รวมทั้งข้อมูลอื่นที่เกี่ยวข้องซึ่งอาจจัดทำในรูปของสารสนเทศทางภูมิศาสตร์เพื่อประโยชน์ในการพิจารณาของคณะกรรมการ การจัดทำทะเบียนชุมชน การติดตามประเมินผล หรือการวิจัยและพัฒนาจัดฝึกอบรม พัฒนาศักยภาพด้านการจัดการที่ดินและทรัพยากรธรรมชาติโดยชุมชนให้แก่องค์กรชุมชนซึ่งได้รับการรับรองในการจัดการที่ดิน หรือชุมชนอื่นที่มีความประสงค์จะใช้สิทธิตามพระราชบัญญัตินี้ เผยแพร่ประชาสัมพันธ์ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับนโยบายเป้าหมายและมาตรการเกี่ยวกับโฉนดชุมชนเพื่อให้ความรู้ความเข้าใจแก่สาธารณชนในการจัดการที่ดินและทรัพยากรธรรมชาติของชุมชน (ร่างมาตรา ๑๖)

๒.๕ สิทธิในการจัดการโฉนดชุมชนในที่ดินของรัฐ

ชุมชนที่ยื่นคำขอรับโฉนดชุมชนจะต้องมีคุณสมบัติ ๑) มีการรวมตัวกันเป็นชุมชนโดยมีหลักฐานการดำเนินงานของชุมชนตามมาตรา ๑๗ ๒) มีคณะกรรมการชุมชนคณะหนึ่งกระทำการแทนในนามของชุมชนโดยการเลือกของสมาชิกในชุมชนจำนวนอย่างน้อยเจ็ดคน ๓) เป็นชุมชนที่ได้เข้าครอบครองที่ดินของรัฐเป็นที่อยู่อาศัยหรือที่ดินทำกินในลักษณะที่ใช้ประโยชน์ในที่ดินของรัฐนั้น ๔) เป็นชุมชนที่มีความเข้มแข็งและมีศักยภาพในการบริหารจัดการที่ดินอย่างเป็นระบบโดยมีข้อกำหนดหรือระเบียบของชุมชนที่ชัดเจน (ร่างมาตรา ๑๘)

๒.๖ การสนับสนุนชุมชนในการจัดการโฉนดชุมชนในที่ดินเอกชน

หลักเกณฑ์การยื่นคำขอสนับสนุนในการจัดการโฉนดชุมชนในที่ดินของเอกชนให้นำความตามมาตรา ๑๘ (๔) มาตรา ๑๙ มาตรา ๒๐ และมาตรา ๒๑ มาใช้บังคับโดยอนุโลม

๒.๗ การเพิกถอนโฉนดชุมชน หากพบว่าชุมชนที่ได้รับโฉนดชุมชนมีการกระทำขัดหลักเกณฑ์วิธีการและเงื่อนไข ให้สำนักงานแจ้งเป็นหนังสือให้ชุมชนแห่งนั้นปรับปรุงแก้ไขภายในระยะเวลา ๑๒๐ วัน นับจากวันที่ได้รับหนังสือแจ้งเตือน สำนักงานจะแจ้งเตือนครั้งที่สองภายในระยะไม่น้อยกว่า ๓๐ วัน แต่ไม่เกิน ๙๐ วัน หากชุมชนยังไม่ปฏิบัติให้ถูกต้องให้เสนอคณะกรรมการพิจารณาเพิกถอนโฉนดชุมชนตามพระราชบัญญัตินี้ (มาตรา ๓๙)

๒.๘ บทลงโทษ ผู้ใดแจ้งข้อความอันเป็นเท็จต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ตามมาตรา ๒๑ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหกเดือน หรือปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ (มาตรา ๔๕) สมาชิกของชุมชนที่ได้รับการจัดสรรที่ดินจากคณะกรรมการชุมชน หากจำหน่าย จ่าย โอน ให้เช่า ให้เช่าซื้อ ให้ผู้อื่นใช้ประโยชน์ที่ดินโดยมีค่าตอบแทนหรือไม่ก็ตาม หรือมีการครอบครองที่ดินเพิ่มเติมจากที่ได้รับจัดสรรโดยมิได้รับอนุญาต ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสองปีหรือปรับไม่เกินห้าหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ (มาตรา ๔๖)

๒.๙ บทเฉพาะกาล ในระหว่างที่ยังมิได้มีการแต่งตั้งคณะกรรมการโฉนดชุมชน ให้คณะกรรมการประสานงานเพื่อจัดให้มีโฉนดชุมชน ตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการจัดให้มีโฉนดชุมชน พ.ศ. ๒๕๕๓ และระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการจัดให้มีโฉนดชุมชน (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๕ ปฏิบัติหน้าที่ไปพลางก่อน ทั้งนี้ไม่เกินหนึ่งปีนับแต่วันที่พระราชบัญญัตินี้มีผลใช้บังคับ (มาตรา ๔๗)

ในระหว่างที่ยังมิได้มีการจัดตั้งสำนักงานโฉนดชุมชน ให้สำนักงานโฉนดชุมชน สำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรีปฏิบัติหน้าที่ไปพลางก่อน ทั้งนี้ ไม่เกินหนึ่งปีนับแต่วันที่พระราชบัญญัตินี้มีผลใช้บังคับ (มาตรา ๔๘)

ร่าง
พระราชบัญญัติ
สิทธิชุมชนในการจัดการที่ดินและทรัพยากรธรรมชาติในรูปแบบโฉนดชุมชน พ.ศ.

บันทึกหลักการและเหตุผล
ประกอบ(ร่าง)พระราชบัญญัติสิทธิชุมชนในการจัดการที่ดินและทรัพยากรธรรมชาติในรูปแบบโฉนดชุมชน
พ.ศ.

หลักการ

ให้มีกฎหมายว่าด้วยสิทธิชุมชนในการจัดการที่ดินและทรัพยากรธรรมชาติในรูปแบบโฉนดชุมชน

เหตุผล

โดยที่บุคคลซึ่งรวมกันเป็นชุมชน ชุมชนท้องถิ่น หรือชุมชนท้องถิ่นดั้งเดิมย่อมมีสิทธิอนุรักษ์หรือฟื้นฟูจารีตประเพณี ภูมิปัญญาท้องถิ่น ศิลปวัฒนธรรมอันดีของท้องถิ่นและของชาติ และมีส่วนร่วมในการจัดการ การบำรุงรักษา และการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม รวมทั้งความหลากหลายทางชีวภาพอย่างสมดุลและยั่งยืน ประกอบกับมีประชาชนจำนวนมากได้ครอบครองและทำประโยชน์ในที่ดินของรัฐมาเป็นเวลายาวนานมีสาเหตุมาจากนโยบายของรัฐในอดีตความไม่ชัดเจนของเขตที่ดินของรัฐ ความยากจน และการไร้ที่ทำกินและที่อยู่อาศัยของประชาชน โดยที่ทางราชการไม่สามารถบังคับใช้กฎหมายอย่างเคร่งครัดหรืออพยพประชาชนเหล่านั้นออกจากที่ดินของรัฐได้การปล่อยให้มีการครอบครองที่ดินของรัฐต่อไปก็จะยิ่งทำให้ปัญหาลุกลามมากขึ้น การจัดที่ดินตามกฎหมายที่มีอยู่ก็มิได้มีหลักประกันว่าจะไม่เกิดการขยายการครอบครองที่ดินของรัฐอีกจึงควรนำหลักการสิทธิชุมชนมาใช้ร่วมกับการบริหารจัดการที่ดินเพื่อให้รัฐสามารถรักษาที่ดินของรัฐไว้ได้และส่งเสริมให้ประชาชนที่รวมตัวกันเป็นชุมชนมีสิทธิใช้ประโยชน์ที่ดินตามหลักเกณฑ์วิธีการเงื่อนไขและระยะเวลาที่ได้รับอนุญาตโดยชุมชนควบคุมสมาชิกชุมชนตนเองเป็นการลดความขัดแย้งระหว่างภาครัฐและประชาชนอีกทั้งส่งเสริมให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการดูแลรักษาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมให้สมดุลและยั่งยืน นอกจากนั้นเพื่อการส่งเสริมการจัดการที่ดินในลักษณะกรรมสิทธิ์ร่วมในที่ดินของเอกชน จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

ร่าง
พระราชบัญญัติ

สิทธิชุมชนในการจัดการที่ดินและทรัพยากรธรรมชาติในรูปแบบโฉนดชุมชน พ.ศ.

.....
.....
.....

โดยที่เป็นการสมควรให้มีกฎหมายว่าด้วยสิทธิชุมชนในการจัดการที่ดินและทรัพยากรธรรมชาติใน
รูปแบบโฉนดชุมชน

มาตรา ๑ พระราชบัญญัตินี้เรียกว่า “พระราชบัญญัติสิทธิชุมชนในการจัดการที่ดินและ
ทรัพยากรธรรมชาติในรูปแบบโฉนดชุมชนพ.ศ.....”

มาตรา ๒ พระราชบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

มาตรา ๓ บรรดากฎหมายกฎและข้อบังคับอื่นในส่วนที่บัญญัติไว้แล้วในพระราชบัญญัตินี้หรือ
ซึ่งขัดหรือแย้ง กับบทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัตินี้ ให้ใช้พระราชบัญญัตินี้แทน

มาตรา ๔ ในพระราชบัญญัตินี้

“หน่วยงานของรัฐ” หมายความว่า กระทรวงทบวงกรม หรือส่วนราชการที่เรียกชื่ออย่างอื่นและมี
ฐานะเป็นกรมราชการส่วนภูมิภาค ราชการส่วนท้องถิ่น รัฐวิสาหกิจ และหน่วยงานอื่นของรัฐ

“ที่ดินของรัฐ” หมายความว่า ที่ดินอันเป็นทรัพย์สินของแผ่นดินหรือสาธารณสมบัติของแผ่นดิน
ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ หรือที่ดินที่สงวนหรือหวงห้ามไว้ตามกฎหมายเฉพาะ

“ทรัพยากรธรรมชาติ” หมายความว่า สิ่งที่เกิดขึ้นเองตามธรรมชาติ เช่น ที่ดิน ป่าไม้ แม่น้ำ ทะเล
พันธุ์พืชต่าง ๆ

“โฉนดชุมชน” หมายความว่า หนังสือแสดงสิทธิที่ให้ชุมชนร่วมกันบริหารจัดการครอบครอง ดูแล
รักษาและใช้ประโยชน์ในที่ดิน รวมทั้งทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างสมดุลและยั่งยืนในเขตพื้นที่
ชุมชน เพื่อสร้างความมั่นคงในการอยู่อาศัยและการใช้ประโยชน์ในที่ดินของชุมชน

“ชุมชน” หมายความว่า กลุ่มประชาชนที่รวมตัวกันโดยมีวัตถุประสงค์ร่วมกันเพื่อการจัดการ
ด้านเศรษฐกิจ สังคมและวัฒนธรรม รวมทั้งการมีส่วนร่วมในการจัดการดูแลรักษาและใช้ประโยชน์
ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างสมดุลและยั่งยืน และมีการวางระบบบริหารจัดการและการแสดงเจตนา
แทนกลุ่มได้

“คณะกรรมการ” หมายความว่า คณะกรรมการโฉนดชุมชน

“คณะกรรมการชุมชน” หมายความว่า คณะกรรมการชุมชนที่ได้รับสิทธิในการจัดการที่ดินและ
ทรัพยากรธรรมชาติ”

“สำนักงาน” หมายความว่า สำนักงานโฉนดชุมชนสำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี

“พนักงานเจ้าหน้าที่” หมายความว่า ผู้ซึ่งรัฐมนตรีแต่งตั้งให้ปฏิบัติการตามพระราชบัญญัตินี้

“รัฐมนตรี” หมายความว่า รัฐมนตรีผู้รักษาการตามพระราชบัญญัตินี้

มาตรา ๕ ให้นายกรัฐมนตรีรักษาการตามพระราชบัญญัตินี้และให้มีอำนาจแต่งตั้งพนักงานเจ้าหน้าที่กับออกกฎกระทรวง ระเบียบ หรือประกาศเพื่อปฏิบัติการตามพระราชบัญญัตินี้
กฎกระทรวง ระเบียบ หรือประกาศนั้น เมื่อได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษาแล้วให้ใช้บังคับได้

หมวด ๑

คณะกรรมการไฉนดชุมชน

มาตรา ๖ ให้มีคณะกรรมการคณะหนึ่งเรียกว่า “คณะกรรมการไฉนดชุมชน” เรียกโดยย่อว่า “คฉช.” ประกอบด้วย

(๑) นายกรัฐมนตรี เป็นประธานกรรมการ

(๒) ผู้ทรงคุณวุฒิ เป็นรองประธานกรรมการ

(๓) กรรมการโดยตำแหน่งได้แก่ปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี ปลัดกระทรวงการคลัง ปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ปลัดกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และปลัดกระทรวงมหาดไทย เป็นกรรมการ

(๔) กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวนสิบคน ซึ่งประธาน คฉช. แต่งตั้งจากบุคคลดังต่อไปนี้

(ก) ผู้แทนองค์กรชุมชนที่มีกิจกรรมและผลงานด้านการจัดการที่ดินหรือทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ประกอบด้วยตัวแทนของประชาชนในภูมิภาคและกลุ่มต่าง ๆ ที่หลากหลาย และมีความสมดุลซึ่งคัดเลือกกันเอง จำนวนห้าคน

(ข) ผู้แทนองค์กรเอกชนที่ไม่แสวงหากำไรและมีวัตถุประสงค์กิจกรรมและผลงานอันเป็นที่ประจักษ์ด้านการจัดการที่ดินหรือทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมซึ่งคัดเลือกกันเอง จำนวนสามคน

(ค) ผู้เชี่ยวชาญซึ่งประธานกรรมการ กรรมการตาม (๓) (๔) (ก) (ข) คัดเลือกจากผู้ที่มีความรู้ ความเชี่ยวชาญหรือมีประสบการณ์การทำงานที่มีผลงานเป็นที่ประจักษ์ในด้านการจัดการที่ดินหรือทรัพยากรธรรมชาติด้านการพัฒนาชุมชนหรือสาขาอื่นที่เกี่ยวข้องที่จะเป็นประโยชน์ในการจัดการที่ดินและทรัพยากรของชุมชน จำนวนสองคน

ให้เลขาธิการสำนักงานไฉนดชุมชนเป็นกรรมการและเลขานุการและให้แต่งตั้งเจ้าหน้าที่ในสำนักงานไฉนดชุมชนจำนวนสามคนเป็นผู้ช่วยเลขานุการ

คุณสมบัติ หลักเกณฑ์ และวิธีการคัดเลือกกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิตาม (๔) ให้เป็นไปตามที่รัฐมนตรีกำหนด

เมื่อได้มีการคัดเลือกบุคคลเป็นกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิตาม (๔) ครบจำนวนแล้ว ให้คณะกรรมการประชุมร่วมกันเพื่อคัดเลือกกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิตาม (๔) เป็นรองประธานกรรมการคนหนึ่ง

มาตรา ๗ กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิมีวาระการดำรงตำแหน่งคราวละสามปี

เมื่อครบกำหนดตามวาระในวาระหนึ่งให้ประธาน คฉช. แต่งตั้งกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิขึ้นใหม่ภายในหกสิบวันนับแต่วันที่กรรมการนั้นพ้นจากตำแหน่งโดยให้กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งพ้นจากตำแหน่งตามวาระนั้นอยู่ในตำแหน่งเพื่อดำเนินงานต่อไปจนกว่ากรรมการผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งได้รับแต่งตั้งใหม่เข้ารับหน้าที่

ในกรณีที่กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิพ้นจากตำแหน่งก่อนวาระให้ผู้ได้รับแต่งตั้งแทนตำแหน่งว่างอยู่ในตำแหน่งเท่ากับวาระที่เหลืออยู่ของกรรมการซึ่งได้แต่งตั้งไว้แล้วเว้นแต่วาระที่เหลืออยู่ไม่ถึงเก้าสิบวันจะไม่แต่งตั้งกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิแทนก็ได้

มาตรา ๘ กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิพ้นจากตำแหน่งตามวาระอาจได้รับแต่งตั้งอีกได้ในกรณีที่ กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิพ้นจากตำแหน่งก่อนวาระ ให้คณะกรรมการประกอบด้วยกรรมการทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ จนกว่าจะมีการแต่งตั้งกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิตามมาตรา ๗ วรรคสาม

มาตรา ๙ นอกจากการพ้นจากตำแหน่งตามวาระ กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิพ้นจากตำแหน่ง เมื่อ

- (๑) ตาย
- (๒) ลาออก
- (๓) นายกรัฐมนตรีให้ออก เพราะบกพร่องต่อหน้าที่ มีความประพฤติเสื่อมเสียหรือหย่อนความสามารถ
- (๔) เป็นบุคคลล้มละลาย
- (๕) เป็นคนไร้ความสามารถหรือคนเสมือนไร้ความสามารถ
- (๖) ได้รับโทษจำคุกโดยคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุก เว้นแต่เป็นโทษสำหรับความผิดที่ได้กระทำโดยประมาทหรือความผิดลหุโทษ
- (๗) เป็นผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่นกรรมการบริหารพรรคการเมือง ตำแหน่งอื่นๆ ในพรรคการเมือง
- (๘) พ้นจากการเป็นสมาชิกองค์กรชุมชน หรือองค์กรเอกชน

มาตรา ๑๐ คณะกรรมการมีอำนาจหน้าที่ ดังต่อไปนี้

- (๑) กำหนดนโยบาย เป้าหมาย และมาตรการเกี่ยวกับโฉนดชุมชนเพื่อเสนอต่อคณะรัฐมนตรีพิจารณาให้ความเห็นชอบ
- (๒) กำหนดระเบียบหลักเกณฑ์และวิธีการในการตรวจสอบและพิจารณาความเหมาะสมของชุมชนที่อาจอนุญาตให้ได้รับโฉนดชุมชน
- (๓) ติดตามและประเมินผลการดำเนินงานของชุมชนให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่ คณะกรรมการกำหนด
- (๔) พิจารณาให้ความเห็นชอบในการอนุญาตให้ชุมชนได้รับโฉนดชุมชนหรือการเพิกถอนโฉนดชุมชน ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์วิธีการและเงื่อนไขตามที่กำหนดในกฎกระทรวง
- (๕) ส่งเสริมและสนับสนุนให้ชุมชนมีศักยภาพ และความพร้อมในการจัดการที่ดินและทรัพยากรธรรมชาติรวมทั้งการดูแลสุขภาพทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างต่อเนื่อง
- (๖) ติดตามการปฏิบัติงานของหน่วยงานของรัฐเพื่อให้เป็นไปตามนโยบายเป้าหมายและมาตรการเกี่ยวกับสิทธิชุมชนในการจัดการที่ดินและทรัพยากรธรรมชาติ มาตรการในการป้องกันการบุกรุกที่ดินของรัฐ
- (๗) วินิจฉัยข้อพิพาทเกี่ยวกับการใช้อำนาจหรือสิทธิหน้าที่ตามพระราชบัญญัตินี้ คำวินิจฉัยของ คณะกรรมการถือเป็นที่สุด
- (๘) เสนอความเห็นต่อคณะรัฐมนตรีเพื่อพิจารณาและมีมติ ในกรณีที่ปรากฏว่าหน่วยงานของรัฐ ไม่ปฏิบัติตามนโยบาย และมาตรการตาม (๑)
- (๙) เสนอแนะคณะรัฐมนตรีให้มีการตรากฎหมาย การปรับปรุงและแก้ไขเพิ่มเติมกฎหมาย กฎ ระเบียบข้อบังคับเกี่ยวกับสิทธิในการจัดการที่ดินและทรัพยากรธรรมชาติ
- (๑๐) ปฏิบัติหน้าที่อื่นตามที่บัญญัติในพระราชบัญญัตินี้หรือตามที่นายกรัฐมนตรีหรือคณะรัฐมนตรี มอบหมาย

มาตรา ๑๑ การประชุมคณะกรรมการต้องมีกรรมการมาประชุมไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนกรรมการทั้งหมดเท่าที่มีอยู่จึงจะเป็นองค์ประชุมในการประชุมถ้าประธานกรรมการไม่มาประชุมหรือไม่อาจปฏิบัติหน้าที่ได้ให้รองประธานกรรมการปฏิบัติหน้าที่แทนในกรณีที่ประธานกรรมการและรองประธานกรรมการไม่มาประชุมหรือไม่อาจปฏิบัติหน้าที่ได้ให้กรรมการที่มาประชุมเลือกกรรมการคนหนึ่งทำหน้าที่ประธานในที่ประชุม

การวินิจฉัยชี้ขาดของที่ประชุมให้ถือคะแนนเสียงข้างมากกรรมการคนหนึ่งให้มีเสียงหนึ่งในการลงคะแนนถ้ามีคะแนนเสียงเท่ากันให้ประธานในที่ประชุมออกเสียงเพิ่มขึ้นอีกหนึ่งเสียงเป็นเสียงชี้ขาด

กรรมการผู้ใดมีส่วนได้เสียไม่ว่าโดยทางตรงหรือทางอ้อมในเรื่องใดห้ามมิให้เข้าร่วมพิจารณาและออกเสียงลงคะแนนในเรื่องนั้น

มาตรา ๑๒ ให้คณะกรรมการมีอำนาจแต่งตั้งคณะอนุกรรมการเพื่อปฏิบัติการตามที่คณะกรรมการมอบหมาย ได้ และให้นำมาตรา ๑๑ มาใช้บังคับโดยอนุโลม

มาตรา ๑๓ ในการปฏิบัติหน้าที่ตามพระราชบัญญัตินี้ ให้คณะกรรมการหรือคณะอนุกรรมการที่คณะกรรมการมอบหมายมีอำนาจออกคำสั่งเป็นหนังสือเรียกบุคคลใดมาให้ถ้อยคำหรือให้ส่งเอกสารหรือวัตถุใด ๆ เพื่อประกอบการพิจารณาได้ตามความจำเป็น

มาตรา ๑๔ ให้คณะกรรมการและอนุกรรมการตามมาตรา ๑๒ ได้รับเบี้ยประชุม ค่าพาหนะ ค่าเบี้ยเลี้ยงค่าเช่าที่พัก และค่าใช้จ่ายอย่างอื่นตามระเบียบที่คณะกรรมการกำหนดโดยความเห็นชอบของกระทรวงการคลัง

หมวด ๒

สำนักงานไฉนดชุมชน

มาตรา ๑๕ ให้จัดตั้งสำนักงานไฉนดชุมชนขึ้นในสำนักนายกรัฐมนตรี มีฐานะเป็นส่วนราชการเทียบเท่ากรม

มาตรา ๑๖ ให้สำนักงานมีอำนาจหน้าที่ ดังต่อไปนี้

- (๑) รับผิดชอบงานด้านธุรการของคณะกรรมการและกิจการต่างๆ ที่เกี่ยวกับงานของคณะกรรมการ
- (๒) ดำเนินการรับคำขอไฉนดชุมชนตรวจสอบคำขอเอกสารหรือหลักฐานของชุมชน หรือประสานงานกับหน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้อง เพื่อเสนอคณะกรรมการพิจารณาคำขอไฉนดชุมชน
- (๓) ประสานงานกับหน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องและชุมชนรวมทั้งองค์กรอื่นที่เกี่ยวข้องในการดำเนินการให้เป็นไปตามมติของคณะกรรมการ การติดตามประเมินผลการดำเนินงานของชุมชนที่ได้รับไฉนดชุมชน ตลอดจนการรายงานคณะกรรมการเกี่ยวกับผลการดำเนินงานของชุมชนและปัญหาที่พบ
- (๔) สนับสนุนงบประมาณ ในการจัดการที่ดินและทรัพยากรธรรมชาติของคณะกรรมการชุมชนตามหลักเกณฑ์ วิธีการและเงื่อนไขที่คณะกรรมการประกาศกำหนด
- (๕) จัดให้มีฐานข้อมูลชุมชนและที่ดินที่ชุมชนยื่นคำขอและได้รับอนุญาตหรือถูกเพิกถอนไฉนดชุมชนรวมทั้งข้อมูลอื่นที่เกี่ยวข้องซึ่งอาจจัดทำในรูปของสารสนเทศทางภูมิศาสตร์เพื่อประโยชน์ในการพิจารณาของคณะกรรมการ การจัดทำทะเบียนชุมชน การติดตามประเมินผล หรือการวิจัยและพัฒนา
- (๖) จัดฝึกอบรม พัฒนาศักยภาพด้านการจัดการที่ดินและทรัพยากรธรรมชาติโดยชุมชนให้แก่องค์กร

ชุมชนซึ่งได้รับการรับรองในการจัดการที่ดิน หรือชุมชนอื่นที่มีความประสงค์จะใช้สิทธิตามพระราชบัญญัตินี้

(๗) เผยแพร่ประชาสัมพันธ์ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับนโยบายเป้าหมายและมาตรการเกี่ยวกับโฉนดชุมชน เพื่อให้ความรู้ความเข้าใจแก่สาธารณชนในการจัดการที่ดินและทรัพยากรธรรมชาติของชุมชน

(๘) ปฏิบัติหน้าที่อื่นใดตามที่คณะกรรมการมอบหมาย

หมวด ๓

สิทธิในการจัดการโฉนดชุมชนในที่ดินของรัฐ

มาตรา ๑๗ ที่ดินของรัฐที่คณะกรรมการอาจอนุญาตให้ชุมชนได้รับโฉนดชุมชนต้องเป็นที่ดินของรัฐซึ่งชุมชนได้เข้าครอบครองมาก่อนและดำเนินการอย่างต่อเนื่องเป็นระยะเวลาไม่น้อยกว่าสามปีก่อนวันที่ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการจัดให้มีโฉนดชุมชน พ.ศ.๒๕๕๓ ใช้บังคับ เว้นแต่กรณีมีเหตุจำเป็นอย่างยิ่งในการแก้ปัญหาที่อยู่อาศัย ที่ทำกินของชุมชนและการจัดการทรัพยากรร่วมกันของชุมชนอย่างสมดุลและยั่งยืน ทั้งนี้ เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการและเงื่อนไขที่คณะกรรมการประกาศกำหนด

มาตรา ๑๘ ชุมชนที่ยื่นคำขอรับโฉนดชุมชน จะต้องมีความสมบูรณ์ ดังต่อไปนี้

(๑) มีการรวมตัวกันเป็นชุมชนโดยมีหลักฐานการดำเนินงานของชุมชนตามมาตรา ๑๗

(๒) มีคณะกรรมการชุมชนคณะหนึ่งกระทำการแทนในนามของชุมชนโดยการเลือกของสมาชิกในชุมชนจำนวนอย่างน้อยเจ็ดคน

(๓) เป็นชุมชนที่ได้เข้าครอบครองที่ดินของรัฐเป็นที่อยู่อาศัยหรือที่ดินทำกินในลักษณะที่ใช้ประโยชน์ในที่ดินของรัฐนั้น

(๔) เป็นชุมชนที่มีความเข้มแข็งและมีศักยภาพในการบริหารจัดการที่ดินอย่างเป็นระบบโดยมีข้อกำหนดหรือระเบียบของชุมชนที่ชัดเจน

มาตรา ๑๙ ประธานและกรรมการชุมชนจะต้องมีความสมบูรณ์และไม่มีลักษณะต้องห้าม ดังต่อไปนี้

(๑) มีสัญชาติไทย เว้นแต่กรณีที่เป็นตัวแทนของชุมชนท้องถิ่นดั้งเดิม

(๒) บรรลุนิติภาวะ

(๓) มีภูมิลำเนา ที่อยู่อาศัย หรือที่ทำกินในชุมชน

(๔) ไม่เป็นผู้ที่ได้รับเงินเดือนจากงบประมาณประเภทเงินเดือน

(๕) ไม่เป็นบุคคลล้มละลายหรือเคยเป็นบุคคลล้มละลายทุจริต

(๖) ไม่เป็นคนไร้ความสามารถหรือคนเสมือนไร้ความสามารถ

(๗) ไม่เคยถูกไล่ออก ปลดออกหรือให้ออกจากราชการ หน่วยงานของรัฐ หรือรัฐวิสาหกิจ เพราะทุจริตต่อหน้าที่ หรือถือว่ากระทำการทุจริตและประพฤติมิชอบในวงราชการ

มาตรา ๒๐ ภายใต้บังคับมาตรา ๑๘ ชุมชนใดรวมตัวกันเป็นสมาคม สหกรณ์กลุ่มเกษตรกร หรือเป็นชุมชนตามกฎหมายอื่น หากมีกรรมการที่มีความสมบูรณ์ดีที่ไม่ขัดหรือแย้งกับความในมาตรา ๑๘(๒) และมาตรา ๑๙ มีสิทธิยื่นคำขอรับโฉนดชุมชนได้และให้ถือว่ากรรมการสมาคม สหกรณ์ กลุ่มเกษตรกรหรือชุมชนตามกฎหมายอื่นเป็นคณะกรรมการชุมชนตามมาตรา ๑๘(๒)

มาตรา ๒๑ ชุมชนที่ประสงค์จะยื่นคำขอรับโฉนดชุมชนให้ยื่นคำขอต่อสำนักงานตามแบบและเอกสารหรือหลักฐานที่กำหนด ดังนี้

- (๑) แบบคำขอรับโฉนดชุมชน
- (๒) แผนที่สังเขปชุมชนและบริเวณโดยรอบที่จะขอรับโฉนดชุมชน
- (๓) บัญชีรายชื่อคณะกรรมการและครัวเรือนสมาชิกของชุมชนจำนวนเนื้อที่ที่ดินในความครอบครองของแต่ละครัวเรือน และประเภทของการใช้ประโยชน์ที่ดิน
- (๔) ประวัติและรูปแบบการรวมตัวของชุมชนความสัมพันธ์ของชุมชนกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและส่วนราชการที่เกี่ยวข้อง
- (๕) ข้อกำหนดหรือระเบียบของชุมชนในการจัดการโฉนดชุมชน
- (๖) ข้อเสนอและแผนงานของชุมชนในการจัดการโฉนดชุมชนรวมทั้งแนวทางการร่วมมือกับหน่วยงานของรัฐในการจัดการโฉนดชุมชน
- (๗) เอกสาร หรือหลักฐานอื่นที่คณะกรรมการกำหนด

มาตรา ๒๒ ให้สำนักงานตรวจสอบคำขอ เอกสาร หรือหลักฐานของชุมชนให้แล้วเสร็จภายในสามสิบวันนับแต่วันที่รับคำขอเพื่อเสนอคณะกรรมการพิจารณา

เมื่อคณะกรรมการได้รับคำขอตามวรรคหนึ่งแล้ว ให้คณะกรรมการแต่งตั้งคณะอนุกรรมการซึ่งอย่างน้อยประกอบด้วยผู้แทนภาครัฐ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ที่ดินตั้งอยู่และภาคประชาชนเพื่อทำการตรวจสอบรวมทั้งอาจสอบถามความคิดเห็นจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ชุมชนดังกล่าวตั้งอยู่ และส่วนราชการที่เกี่ยวข้องกับที่ดินและทรัพยากรธรรมชาติให้แล้วเสร็จภายในเก้าสิบวันนับแต่ได้รับคำขอจากสำนักงานเพื่อนำมาประกอบการพิจารณาของคณะกรรมการ ทั้งนี้หลักเกณฑ์และวิธีการการแต่งตั้งอนุกรรมการให้เป็นไปตามคณะกรรมการประกาศกำหนด

กรณีมีเหตุจำเป็นเพื่อการตรวจสอบในพื้นที่ คณะกรรมการอาจขยายระยะเวลาออกไปได้แต่รวมแล้วต้องไม่เกินหนึ่งร้อยยี่สิบวันนับแต่ได้รับคำขอจากสำนักงาน และแจ้งเหตุผลความล่าช้าให้คณะกรรมการชุมชนที่ยื่นคำขอทราบ

มาตรา ๒๓ เมื่อคณะกรรมการเห็นชอบให้ชุมชนใดได้รับโฉนดชุมชนโดยอาจกำหนดเงื่อนไขและมาตรการต่างๆ ที่เกี่ยวข้องแล้วให้ถือว่าที่ดินนั้นเป็นที่ดินที่รับรองให้ชุมชนได้รับโฉนดชุมชนตามพระราชบัญญัตินี้ และให้หน่วยงานของรัฐที่ทำหน้าที่รับผิดชอบดูแลที่ดินนั้นจัดทำแนวเขตที่ดินร่วมกับชุมชนตามที่คณะกรรมการมีมติเพื่อให้ชุมชนจัดการที่ดินและทรัพยากรธรรมชาติต่อไป

ชุมชนใดได้ยื่นคำขอรับโฉนดชุมชนแล้วในระหว่างการพิจารณาของคณะกรรมการ การยึดถือครอบครองหรือเข้าไปในที่ดินของรัฐให้ถือว่าเป็นการใช้สิทธิโดยชอบตามกฎหมายจนกว่าจะมีผลการพิจารณาของคณะกรรมการเป็นที่สุดตามมาตรา ๒๕

สิทธิในการนำคดีอาญาเกี่ยวกับที่ดินของรัฐมาฟ้องร้องย่อมระงับไปเมื่อคณะกรรมการมีมติเห็นชอบให้ชุมชนได้รับโฉนดชุมชน

มาตรา ๒๔ เมื่อคณะกรรมการให้ความเห็นชอบในการอนุญาตให้ชุมชนใดได้รับโฉนดชุมชนแล้วให้ถือว่าชุมชนนั้นมีสถานะเป็นนิติบุคคลตามพระราชบัญญัตินี้และข้อกำหนดหรือระเบียบของชุมชนในการจัดการโฉนดชุมชนที่ยื่นคำขอไว้ นั้น สามารถบังคับใช้ได้ตามพระราชบัญญัตินี้หากชุมชนที่ได้รับโฉนดชุมชนจะเปลี่ยนแปลงข้อกำหนดหรือระเบียบของชุมชนในการจัดการโฉนดชุมชนจะต้องเสนอต่อคณะกรรมการ

เพื่อพิจารณาให้ความเห็นชอบ

มาตรา ๒๕ หากชุมชนใดไม่ได้รับความเห็นชอบจากคณะกรรมการในการขอรับโฉนดชุมชน ให้สำนักงานแจ้งผลการพิจารณาพร้อมทั้งเหตุผลเป็นหนังสือไปยังชุมชนภายในสิบห้าวัน ถ้าหากไม่พอใจในผลการพิจารณาให้ชุมชนยื่นอุทธรณ์เป็นหนังสือพร้อมทั้งเอกสารหลักฐานต่อสำนักงานภายในเก้าสิบวันนับแต่วันที่ได้รับหนังสือแจ้งเพื่อให้คณะกรรมการพิจารณา ผลการพิจารณาของคณะกรรมการให้ถือว่าเป็นที่สุด

มาตรา ๒๖ เมื่อคณะกรรมการให้ความเห็นชอบในการอนุญาตให้ชุมชนได้รับโฉนดชุมชนแล้ว ให้สำนักงานออกหนังสืออนุญาตให้ชุมชนตามแบบที่คณะกรรมการกำหนดพร้อมข้อตกลงที่เป็นเงื่อนไขในการอนุญาตให้แก่ชุมชนที่ได้รับอนุญาตเพื่อเป็นหลักฐาน

การรับรองให้ชุมชนได้รับโฉนดชุมชนแต่ละครั้งให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ที่คณะกรรมการกำหนด

มาตรา ๒๗ การกำหนดระยะเวลาในการอนุญาตให้ชุมชนได้รับโฉนดชุมชนให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ที่คณะกรรมการกำหนดโดยคำนึงถึงการจัดการการบำรุงรักษาและใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างสมดุลและยั่งยืน

มาตรา ๒๘ ให้คณะกรรมการชุมชนมีอำนาจหน้าที่ดำเนินการ ให้สอดคล้องกับลักษณะของชุมชนดังต่อไปนี้

(๑) จัดทำหรือปรับปรุงข้อกำหนดหรือระเบียบของชุมชนเกี่ยวกับการบริหารจัดการชุมชน การจัดสรรที่ดินให้แก่สมาชิกในชุมชนและการใช้ประโยชน์ในทรัพยากรที่ดินหรือทรัพยากรธรรมชาติอื่นที่เกี่ยวข้องเพื่อประโยชน์และความเป็นธรรมของสมาชิกในชุมชนโดยให้สอดคล้องวัฒนธรรม ประเพณีความเชื่อของชุมชนแต่ละพื้นที่

(๒) จัดทำและปรับปรุงระบบข้อมูลและแผนที่ขอบเขตการจัดการที่ดินของชุมชนให้ทันสมัยอยู่เสมอ โดยครอบคลุม ถึงที่ดินรายแปลงที่จัดสรรให้กับสมาชิกของชุมชนเพื่อเป็นที่อยู่อาศัย ที่ดินทำกิน ที่ดินส่วนกลางที่ชุมชนใช้ประโยชน์ ร่วมกัน และที่ดินที่ชุมชนได้รับอนุญาตให้เป็นผู้บริหารจัดการ

(๓) กำหนดแผนการพัฒนาเศรษฐกิจสังคมและวัฒนธรรมของชุมชนให้สอดคล้องกับสภาพเศรษฐกิจสังคม และภูมินิเวศของชุมชน

(๔) กำหนดแผนการใช้ประโยชน์ในที่ดินและการจัดการระบบการผลิตให้สอดคล้องกับสภาพพื้นที่ โดยคำนึงถึงการผลิตที่พึ่งพาตัวเองโดยการทำเกษตรกรรมยั่งยืนและรักษาความสมดุลของระบบนิเวศ

(๕) กำหนดแผนการอนุรักษ์การดูแลรักษาและการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติที่ยั่งยืน ตลอดจนสอดส่องดูแลและแจ้งเหตุแก่หน่วยงานของรัฐเมื่อพบภัยพิบัติทางธรรมชาติการบุกรุกหรือการทำลายทรัพยากรธรรมชาติ หรือทรัพย์สินของทางราชการในบริเวณพื้นที่ที่ชุมชนรับผิดชอบหรือพื้นที่ใกล้เคียง

(๖) ดำเนินการให้มีการจัดตั้งกองทุนที่ดินของชุมชนเพื่อการจัดการที่ดินและทรัพยากรธรรมชาติ

(๗) ดำเนินการตามนโยบาย แผนงาน หลักเกณฑ์และวิธีการที่เกี่ยวกับการจัดการที่ดินและทรัพยากรธรรมชาติที่คณะกรรมการกำหนด

การดำเนินการตามวรรคหนึ่งต้องได้รับความเห็นชอบของสมาชิกในชุมชนให้คณะกรรมการชุมชน รายงานผลการดำเนินงานทุกหกเดือนต่อที่ประชุมสมาชิกในชุมชน

มาตรา ๒๙ ให้คณะกรรมการชุมชนจัดสรรที่ดินให้แก่สมาชิกของชุมชนตามข้อกำหนดหรือระเบียบของชุมชน

ชุมชนที่ช่วยเหลือ สนับสนุนหน่วยงานของรัฐในการอนุรักษ์ ดูแลรักษาทรัพยากรธรรมชาติ ตลอดจนสอดส่องดูแลและแจ้งเหตุแก่หน่วยงานของรัฐเมื่อพบภัยพิบัติทางธรรมชาติ การบุกรุกหรือการทำลายทรัพยากรธรรมชาติ หรือทรัพย์สินของทางราชการในบริเวณพื้นที่ที่ชุมชนรับผิดชอบหรือพื้นที่ใกล้เคียงอาจได้รับค่าตอบแทนที่หน่วยงานของรัฐจัดสรรให้ตามหลักเกณฑ์ วิธีการที่คณะกรรมการกำหนด

มาตรา ๓๐ สมาชิกของชุมชนที่ได้รับการจัดสรรที่ดินเพื่อใช้ประโยชน์จะต้องใช้ประโยชน์ที่ดินตามขอบเขตที่ได้รับอนุญาตและข้อกำหนดหรือระเบียบของชุมชน ห้ามมิให้แบ่งแยกหรือโอนสิทธิไปยังผู้อื่น ยกเว้นการตกทอดทางมรดกแก่ทายาทโดยธรรมหากสมาชิกของชุมชนที่ได้รับการจัดสรรที่ดินไม่ประสงค์ที่จะใช้ประโยชน์ที่ดินที่ได้รับการจัดสรรอีกต่อไปอาจสละสิทธิในที่ดินและรับค่าชดเชยตามหลักเกณฑ์วิธีการที่คณะกรรมการชุมชนกำหนดและให้ที่ดินนั้นตกกลับไปยังชุมชน เพื่อคณะกรรมการชุมชนจะได้จัดสรรให้แก่ผู้ที่เป็นสมาชิกของชุมชนรายอื่นที่มีความต้องการ

มาตรา ๓๑ เพื่อประโยชน์ในการติดตามประเมินผลการจัดการโฉนดชุมชนในแต่ละพื้นที่ให้คณะกรรมการชุมชนมีหน้าที่จัดทำรายงานผลการดำเนินงานและปัญหาอุปสรรคให้คณะกรรมการทราบเป็นประจำปีละครั้ง

มาตรา ๓๒ ก่อนครบกำหนดระยะเวลาที่ชุมชนได้รับโฉนดชุมชนอย่างน้อยเก้าสิบวันให้ชุมชนที่ได้รับโฉนดชุมชนที่ประสงค์จะจัดการโฉนดชุมชนต่อไปยื่นคำขอต่อสำนักงานเพื่อเสนอคณะกรรมการพิจารณาให้ความเห็นชอบในการอนุญาตให้ชุมชนได้รับโฉนดชุมชนต่อไป

เมื่อครบกำหนดระยะเวลาตามวรรคหนึ่งให้สำนักงานและคณะกรรมการพิจารณาโดยเร็ว ในระหว่างการพิจารณาของคณะกรรมการให้ชุมชนนั้นมีสิทธิในการจัดการโฉนดชุมชนต่อไปจนกว่าคณะกรรมการจะมีมติอย่างหนึ่งอย่างใด

ชุมชนใดที่มีผลงานในการจัดการโฉนดชุมชน ช่วยเหลือหน่วยงานของรัฐหรือดูแลพื้นที่โดยรอบตามที่ได้รับมอบหมายเป็นประโยชน์ต่อชุมชนหรือทรัพยากรธรรมชาติให้ชุมชนนั้นได้รับโฉนดชุมชนต่อไป

หมวด ๔

การสนับสนุนชุมชนในการจัดการโฉนดชุมชนในที่ดินเอกชน

มาตรา ๓๓ ชุมชนที่มีความประสงค์จะจัดโฉนดชุมชนในที่ดินของเอกชนให้ชุมชนยื่นคำขอต่อสำนักงานเพื่อเสนอคณะกรรมการพิจารณาเมื่อคณะกรรมการให้ความเห็นชอบแล้วให้สำนักงานดำเนินการส่งเสริมและสนับสนุนการดำเนินงานของชุมชน

มาตรา ๓๔ หลักเกณฑ์การยื่นคำขอสันับสนุนในจัดการโฉนดชุมชนในที่ดินของเอกชนให้นำความตามมาตรา ๑๘ (๔) มาตรา ๑๙ มาตรา ๒๐ และมาตรา ๒๑ มาใช้บังคับโดยอนุโลม หรือตามที่คณะกรรมการประกาศกำหนด

มาตรา ๓๕ ให้สำนักงานตรวจสอบคำขอ เอกสาร หรือหลักฐานของชุมชนให้แล้วเสร็จภายในสามสิบวันนับแต่วันที่รับคำขอเพื่อเสนอคณะกรรมการพิจารณา

มาตรา ๓๖ เมื่อคณะกรรมการเห็นชอบให้ชุมชนใดได้รับโฉนดชุมชนโดยอาจกำหนดเงื่อนไขและมาตรการต่างๆ ที่เกี่ยวข้องแล้ว ให้ถือว่าที่ดินนั้นเป็นที่ดินที่รับรองให้ชุมชนได้รับโฉนดชุมชนตามพระราชบัญญัตินี้

มาตรา ๓๗ ให้นำความในมาตรา ๒๔ มาตรา ๒๕ มาตรา ๒๖ มาตรา ๒๗ มาตรา ๒๘ มาตรา ๒๙ มาตรา ๓๐ มาตรา ๓๑ และมาตรา ๓๒ มาใช้บังคับกับการดำเนินการจัดการโฉนดชุมชนในที่ดินของเอกชนโดยอนุโลม

มาตรา ๓๘ ชุมชนที่จัดการโฉนดชุมชนในที่ดินของเอกชนหากไม่ประสงค์ที่จะจัดการโฉนดชุมชนในที่ดินแปลงนั้นต่อไป ให้แจ้งความประสงค์พร้อมทั้งแผนงานในการยุติการจัดการโฉนดชุมชนเป็นหนังสือต่อสำนักงานและให้สำนักงานแจ้งต่อคณะกรรมการเพื่อให้ความเห็นชอบ

การจัดการทรัพย์สิน หนี้สิน และภาระผูกพันอื่นๆให้เป็นไปตามแผนงานที่ยื่นต่อสำนักงานตามวรรคหนึ่ง

หมวด ๕

การเพิกถอนโฉนดชุมชน

มาตรา ๓๙ หากพบว่าชุมชนที่ได้รับโฉนดชุมชนแห่งใดมีการกระทำขัดหลักเกณฑ์ วิธีการและเงื่อนไข หรือข้อตกลงที่ได้รับโฉนดชุมชนตามพระราชบัญญัตินี้ ให้สำนักงานแจ้งเป็นหนังสือเพื่อให้ชุมชนแห่งนั้นทำการปรับปรุงแก้ไขภายในระยะเวลาหนึ่งร้อยสี่สิบวันนับแต่วันที่ได้รับหนังสือแจ้งหากชุมชนเพิกเฉยไม่ปฏิบัติตามหรือปฏิบัติตามแต่ยังไม่ถูกต้องสมบูรณ์ให้สำนักงานแจ้งเตือนเป็นหนังสืออีกครั้งหนึ่งเพื่อให้ชุมชนปฏิบัติภายในระยะเวลาที่กำหนดซึ่งไม่น้อยกว่าสามสิบวันแต่ไม่เกินเก้าสิบวันนับแต่วันที่ได้รับหนังสือแจ้งเตือน หากชุมชนยังไม่ปฏิบัติให้ถูกต้องให้สำนักงานนำเสนอคณะกรรมการพิจารณาเพิกถอนโฉนดชุมชนของชุมชนตามพระราชบัญญัตินี้และให้แจ้งหน่วยงานของรัฐที่มีหน้าที่รับผิดชอบดูแลที่ดินนั้นดูแลที่ดินดังกล่าวต่อไป

มาตรา ๔๐ ชุมชนที่ได้รับโฉนดชุมชนในที่ดินของรัฐหากไม่ประสงค์ที่จะจัดการโฉนดชุมชนในที่ดินของรัฐแปลงนั้นต่อไป ให้แจ้งความประสงค์ พร้อมทั้งแผนงานในการยุติการจัดการโฉนดชุมชน เป็นหนังสือต่อสำนักงานเพื่อเสนอคณะกรรมการพิจารณาเป็นเวลาไม่น้อยกว่าเก้าสิบวันก่อนการยุติ

การจัดการเกี่ยวกับทรัพย์สินหนี้สินและภาระที่มีต่อทางราชการทั้งนี้ตามหลักเกณฑ์ วิธีการและเงื่อนไขที่คณะกรรมการกำหนด

เมื่อคณะกรรมการมีมติให้เพิกถอนแล้วให้ถือว่าชุมชนนั้นพ้นจากภาระการจัดการโฉนดชุมชนในที่ดินของรัฐนั้นและให้แจ้งหน่วยงานของรัฐที่มีหน้าที่รับผิดชอบดูแลที่ดินนั้นดูแลที่ดินดังกล่าวต่อไป

มาตรา ๔๑ หากพบว่าชุมชนที่จัดการโฉนดชุมชนในที่ดินของเอกชน มีการกระทำขัดหลักเกณฑ์ วิธีการและเงื่อนไขหรือข้อตกลงตามพระราชบัญญัตินี้ให้นำความในมาตรา ๓๙ มาใช้บังคับโดยอนุโลม

หมวด ๖ พนักงานเจ้าหน้าที่

มาตรา ๔๒ พนักงานเจ้าหน้าที่ที่มีอำนาจในการเข้าไปในที่ดินที่ชุมชนได้รับโฉนดชุมชนในระหว่างเวลาพระอาทิตย์ขึ้นและพระอาทิตย์ตก เพื่อติดตาม ตรวจสอบการปฏิบัติตามพระราชบัญญัตินี้รวมถึงหลักเกณฑ์วิธีการและเงื่อนไขหรือข้อตกลงที่ได้รับโฉนดชุมชนและให้คณะกรรมการชุมชนหรือสมาชิกของชุมชนอำนวยความสะดวกตามสมควร

มาตรา ๔๓ ในการปฏิบัติหน้าที่ตามพระราชบัญญัตินี้พนักงานเจ้าหน้าที่ต้องแสดงบัตรประจำตัวพนักงานเจ้าหน้าที่ต่อบุคคลที่เกี่ยวข้อง

บัตรประจำตัวพนักงานเจ้าหน้าที่ ให้เป็นไปตามแบบที่กำหนดในกฎกระทรวง

มาตรา ๔๔ ในการปฏิบัติตามพระราชบัญญัตินี้พนักงานเจ้าหน้าที่เป็นเจ้าพนักงานตามประมวลกฎหมายอาญา

หมวด ๗ บทกำหนดโทษ

มาตรา ๔๕ ผู้ใดแจ้งข้อความอันเป็นเท็จต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ตามมาตรา ๒๑ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหกเดือน หรือปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา ๔๖ สมาชิกของชุมชนที่ได้รับการจัดสรรที่ดินจากคณะกรรมการชุมชน หากจำหน่าย จ่าย โอน ให้เช่า ให้เช่าซื้อ ให้ผู้อื่นใช้ประโยชน์ที่ดินโดยมีค่าตอบแทนหรือไม่ก็ตาม หรือมีการครอบครองที่ดินเพิ่มเติมจากที่ได้รับจัดสรรโดยมิได้รับอนุญาต ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสองปีหรือปรับไม่เกินห้าหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

ผู้ใดซื้อรับโอนเช่า เช่าซื้อ หรือใช้ประโยชน์ที่ดินโดยจ่ายค่าตอบแทนหรือไม่ก็ตาม โดยไม่มีสิทธิในที่ดินที่ชุมชนได้รับสิทธิในการจัดการที่ดินและทรัพยากร ผู้นั้นต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสี่ปี หรือปรับไม่เกินหนึ่งแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

บทเฉพาะกาล

มาตรา ๔๗ ในระหว่างที่ยังมิได้มีการแต่งตั้งคณะกรรมการโฉนดชุมชน ให้คณะกรรมการประสานงานเพื่อจัดให้มีโฉนดชุมชน ตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการจัดให้มีโฉนดชุมชน พ.ศ. ๒๕๕๓ และระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการจัดให้มีโฉนดชุมชน (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๕ ปฏิบัติหน้าที่ไปพลางก่อน ทั้งนี้ไม่เกินหนึ่งปีนับแต่วันที่พระราชบัญญัตินี้มีผลใช้บังคับ

มาตรา ๔๘ ในระหว่างที่ยังมิได้มีการจัดตั้งสำนักงานโฉนดชุมชน ให้สำนักงานโฉนดชุมชน สำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรีปฏิบัติหน้าที่ไปพลางก่อน ทั้งนี้ ไม่เกินหนึ่งปีนับแต่วันที่พระราชบัญญัตินี้มีผลใช้บังคับ

มาตรา ๔๙ เพื่อให้การปฏิบัติงานของสำนักงานโหนดชุมชนดำเนินการไปได้ อย่างมีประสิทธิภาพ นายกรัฐมนตรีโดยอนุมัติของคณะรัฐมนตรีอาจกำหนดให้ส่วนราชการที่เกี่ยวข้องกับการบริหาร จัดการที่ดิน สันนิษฐานข้าราชการ พนักงาน หรือลูกจ้างมาช่วยปฏิบัติงานในสำนักงานโหนดชุมชนไปพลางก่อนเป็นการชั่วคราว โดยให้รับเงินเดือนทางสังกัดเดิมแต่อยู่ในบังคับบัญชาของเลขาธิการ สำนักงานโหนดชุมชน

มาตรา ๕๐ การอนุญาตให้ชุมชนใช้ประโยชน์ที่ดินตามกฎหมายที่เกี่ยวข้องและโหนดชุมชนที่ออก ตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการจัดให้มีโหนดชุมชนแก้ไขเพิ่มเติมโดยระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยการจัดให้มีโหนดชุมชน (ฉบับที่ ๒) ให้ถือว่าเป็นการอนุญาตตามพระราชบัญญัตินี้

คำขออนุญาตที่ได้ยื่นไว้แล้วตามวรรคหนึ่งก่อนที่พระราชบัญญัตินี้จะมีผลใช้บังคับให้พิจารณาตาม หลักเกณฑ์ และวิธีการที่ได้กำหนดไว้ในพระราชบัญญัตินี้

ผู้รับสนองพระบรมราชโองการ

.....
นายกรัฐมนตรี

ตารางเปรียบเทียบ (ร่าง) พ.ร.บ. สิทธิชุมชนในการจัดการที่ดินและทรัพยากรธรรมชาติในรูปแบบโฉนดชุมชน พ.ศ.ฉบับประชาชน / ฉบับที่รับรองโดย สปช. กับ (ร่าง) พ.ร.บ.สิทธิชุมชนในการจัดการที่ดินและทรัพยากรธรรมชาติในรูปแบบโฉนดชุมชน พ.ศ. ฉบับยกร่างโดยคณะกรรมการปฏิรูปกฎหมาย (คปก.)

(ร่าง) พ.ร.บ. ฯ ฉบับประชาชน/ฉบับที่รับรองโดย สปช.	(ร่าง) พ.ร.บ. ฯ ฉบับยกร่างโดยคณะกรรมการปฏิรูปกฎหมาย(คปก.)
<p>มาตรา ๒๓ เมื่อคณะกรรมการเห็นชอบให้ชุมชนใดได้รับโฉนดชุมชนโดยอาจกำหนดเงื่อนไขและมาตรการต่างๆที่เกี่ยวข้องแล้วให้ถือว่าที่ดินนั้นเป็นที่ดินที่รับรองให้ชุมชนได้รับโฉนดชุมชนตามพระราชบัญญัตินี้ และให้หน่วยงานของรัฐที่ทำหน้าที่รับผิดชอบดูแลที่ดินนั้นจัดทำแนวเขตที่ดินร่วมกับชุมชนตามที่คณะกรรมการมีมติเพื่อให้ชุมชนจัดการที่ดินและทรัพยากรธรรมชาติต่อไป</p>	<p>มาตรา ๒๓ เมื่อคณะกรรมการเห็นชอบให้ชุมชนใดได้รับโฉนดชุมชนโดยอาจกำหนดเงื่อนไขและมาตรการต่างๆที่เกี่ยวข้องแล้วให้ถือว่าที่ดินนั้นเป็นที่ดินที่รับรองให้ชุมชนได้รับโฉนดชุมชนตามพระราชบัญญัตินี้และให้หน่วยงานของรัฐที่ทำหน้าที่รับผิดชอบดูแลที่ดินนั้นกันแนวเขตที่ดินร่วมกับชุมชนตามที่คณะกรรมการมีมติเพื่อให้ชุมชนจัดการที่ดินและทรัพยากรธรรมชาติต่อไป</p>
<p style="text-align: center;">หมวด ๗ บทกำหนดโทษ</p> <p>มาตรา ๔๕ ผู้ใดแจ้งข้อความอันเป็นเท็จต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ตามมาตรา ๒๑ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหกเดือน หรือปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ</p> <p>มาตรา ๔๖ สมาชิกของชุมชนที่ได้รับการจัดสรรที่ดินจากคณะกรรมการชุมชน หากจำหน่าย จ่าย โอน ให้เช่า ให้เช่าซื้อ ให้ผู้อื่นใช้ประโยชน์ที่ดินโดยมีค่าตอบแทนหรือไม่ก็ตาม หรือมีการครอบครองที่ดินเพิ่มเติมจากที่ได้รับจัดสรรโดยมิได้รับอนุญาต ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสองปีหรือปรับไม่เกินห้าหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ ผู้ใดซื้อรับโอนเช่า เช่าซื้อ หรือใช้ประโยชน์ที่ดินโดยจ่ายค่าตอบแทนหรือไม่ก็ตาม โดยไม่มีสิทธิในที่ดินที่ชุมชนได้รับสิทธิในการจัดการที่ดินและทรัพยากร ผู้นั้นต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสี่ปี หรือปรับไม่เกินหนึ่งแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ</p>	<p style="text-align: center;">ไม่มีบทกำหนดโทษ</p>

ด่วนที่สุด

ที่ (สปช) ๐๖๕๓๑/๐๕๕๘

สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร
เลขที่..... ๕๕๓๑/๐๕๕๘
วันที่..... ๒๑ พ.ค. ๕๕
เวลา..... ๑๖.๑๐๔

สภาปฏิรูปแห่งชาติ

ถนนอุทองใน เขตดุสิต กทม. ๑๐๓๐๐

๒๑ พฤษภาคม ๒๕๕๘

เรื่อง รายงานของคณะกรรมการปฏิรูปสังคม ชุมชน เด็ก เยาวชน สตรี ผู้สูงอายุ ผู้พิการและผู้ด้อยโอกาส
ร่วมกับคณะกรรมการปฏิรูประบบการจัดการทรัพยากรโดยชุมชน สภาปฏิรูปแห่งชาติ

กราบเรียน ประธานสภาปฏิรูปแห่งชาติ

- สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑. รายงานการศึกษาธนาคารที่ดิน จำนวน ๑ ชุด
๒. ร่างพระราชบัญญัติธนาคารที่ดิน พ.ศ. จำนวน ๑ ชุด

ตามที่ที่ประชุมสภาปฏิรูปแห่งชาติ ครั้งที่ ๑๑/๒๕๕๘ วันจันทร์ที่ ๒๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๘ ได้ลงมติเห็นชอบในหลักการและสาระสำคัญของรายงานของคณะกรรมการปฏิรูปสังคม ชุมชน เด็ก เยาวชน สตรี ผู้สูงอายุ ผู้พิการและผู้ด้อยโอกาส เรื่อง ข้อเสนอการปฏิรูประบบเพื่อส่งเสริมชุมชนเข้มแข็ง เพื่อให้คณะกรรมการได้นำไปพัฒนาข้อเสนอวิธีการและกระบวนการปฏิรูปพร้อมแผนการดำเนินการเสนอต่อสภาปฏิรูปแห่งชาติพิจารณาอีกครั้งหนึ่ง โดยการดำเนินการพัฒนาข้อเสนอดังกล่าวคณะกรรมการได้มีการดำเนินการร่วมกับคณะกรรมการปฏิรูประบบการจัดการทรัพยากรโดยชุมชน (cross cutting issue) ซึ่งเป็นคณะกรรมการที่ได้มีการแต่งตั้งตามคำสั่งสภาปฏิรูปแห่งชาติ ที่ ๔/๒๕๕๘ ลงวันที่ ๑๖ มกราคม ๒๕๕๘ นั้น

บัดนี้ คณะกรรมการปฏิรูปสังคม ชุมชน เด็ก เยาวชน สตรี ผู้สูงอายุ ผู้พิการและผู้ด้อยโอกาส สภาปฏิรูปแห่งชาติ ร่วมกับคณะกรรมการปฏิรูประบบการจัดการทรัพยากรโดยชุมชน สภาปฏิรูปแห่งชาติ ได้ดำเนินการพิจารณาศึกษาสาระปฏิรูปที่ ๒๘ : ระบบเพื่อส่งเสริมชุมชนเข้มแข็ง ในเสาหลักที่ ๒ เรื่อง รายงานการศึกษาธนาคารที่ดิน และร่างพระราชบัญญัติธนาคารที่ดิน พ.ศ. เสร็จเรียบร้อยแล้ว จึงกราบเรียนมาเพื่อโปรดนำเสนอที่ประชุมสภาปฏิรูปแห่งชาติพิจารณาต่อไป

ขอแสดงความนับถืออย่างยิ่ง

อโพล จินตวัฒน์

(นายอำพล จินตวัฒน์)

ประธานกรรมการปฏิรูปสังคม ชุมชน เด็ก เยาวชน สตรี ผู้สูงอายุ
ผู้พิการและผู้ด้อยโอกาส

กลุ่มงานพระราชบัญญัติและนิติ ๑

รับที่ ๓๗๑ / ๒๕๕๘

วันที่ ๒๑/พ.ค./๕๕ เวลา ๑๖.๑๐

สำนักกรรมการ ๓

กลุ่มงานคณะกรรมการกิจการเด็ก เยาวชน สตรี ผู้สูงอายุและผู้พิการ

โทร. ๐ ๒๒๔๔ ๒๕๗๗

โทรสาร ๐ ๒๒๔๔ ๒๕๗๘

กลุ่มงานบริหารทั่วไป สำนักงานประชุม

รับที่ ๑๑๑ / ๒๕๕๘

วันที่ ๒๑ / พ.ค. / ๕๕ เวลา ๑๖.๕๕ น.

ส่งกลุ่มงาน นรพ. น:เนตติ ? ดำเนินการ